

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

1.1 ระดับฉางข้าว

ระดับฉางข้าว พบว่าร้อยละ 42.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 35.0 ระดับดี ร้อยละ 22.5 ระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (ตารางที่ 1) โดยระดับฉางข้าวประจำหมู่บ้านได้จากการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 25 ของจำนวนฉางแต่ละระดับ

ตารางที่ 1 ระดับฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ระดับฉางข้าว	จำนวน	ร้อยละ
ระดับดี	14	35.0
ระดับปานกลาง	17	42.5
ระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	9	22.5
รวม	40	100.0

1.2 ประวัติความเป็นมาของฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านฉางข้าวประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานร่วมกับโครงการข้าวหน้าน้ำฝนในเขตชนบทพื้นที่ตากจน ปี 2526-2529 โครงการข้าวหน้าน้ำฝนในเขตเกษตรล้ำหลัง ปี 2530 และโครงการพัฒนาข้าวในเขตเกษตรล้ำหลัง ปี 2531-2534 โดยได้มีการจัดสร้างฉางข้าวขึ้นรวมทั้งสิ้น 5,980 ฉาง โดยจำแนกเป็นฉางข้าวขนาดความจุ 10 ตัน จำนวน 5,353 ฉาง และขนาดความจุ 30 ตัน จำนวน 627 ฉาง

การจัดตั้งฉางข้าวประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เสนอความต้องการผ่านสภาตำบล เพื่อเสนอขอโครงการตามแผนพัฒนาชนบทในระบบ กชช. ควบคู่กับการดำเนินงานการเร่งรัดเพิ่มผลผลิตข้าว (แปลงเร่งรัดเพิ่มผลผลิตข้าวขนาด 1,000 ไร่ ตามโครงการข้าวหน้าฝนในเขตชนบทพื้นที่ยากจน ปี 2526-2529 และขนาด 500 ไร่ ตามโครงการหน้าฝนในเขตเกษตรดีหลัง ปี 2530 และโครงการพัฒนาข้าวในเขตเกษตรดีหลัง ปี 2531-2534) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างฉางข้าวทั้งหมด โดยใช้งบประมาณการก่อสร้างจากเกษตรกร ในหมู่บ้านร่วมกันสร้างจนเสร็จพร้อมกับมีช่างผู้ชำนาญควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ทั้งนี้คณะกรรมการหมู่บ้านจะเป็นผู้พิจารณาสถานที่ก่อสร้างซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะหรือที่ดินที่มีผู้บริจาคหรือยินยอมให้ใช้เป็นสาธารณประโยชน์ (ในกรณีนี้ควรจะต้องจัดทำหนังสือยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการดังกล่าวต่อสภาตำบลด้วย)

สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินงานฉางข้าวประจำหมู่บ้านจำนวน 155 ฉาง ในพื้นที่ 17 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ โดยมีการจัดระดับฉางข้าวไว้ 3 ระดับ ฉางข้าวระดับที่ดีจำนวน 53 ฉาง ระดับปานกลางจำนวน 67 ฉาง และระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขมีจำนวน 35 ฉาง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างฉางข้าวประจำหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 40 ฉาง ส่วนใหญ่เป็นฉางข้าวที่จัดตั้งขึ้นตามโครงการข้าวหน้าฝนในเขตชนบทพื้นที่ยากจน ในปี 2526-2539 จำนวน 31 ฉาง และจัดตั้งขึ้นตามโครงการพัฒนาข้าวในเขตเกษตรดีหลัง ปี 2530-2534 จำนวน 14 ฉาง (ตารางที่ 2) วัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งสำรองข้าวพันธุ์ดีในท้องถิ่น โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณการจัดตั้งจากคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่บ้านร่วมจัดตั้งฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ตารางที่ 2 ปีที่จัดตั้งนางข้าวประจำหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง

ปี พ.ศ. ที่จัดตั้ง	จำนวน (นาง)	ร้อยละ
2526	10	25.0
2527	8	20.0
2528	8	20.0
2529	5	12.5
2530	4	10.0
2531	1	2.5
2532	2	5.0
2533	1	2.5
2534	1	2.5
รวม	40	100.0

1.3 สถานที่ตั้งนางข้าวประจำหมู่บ้าน

สถานที่ตั้งนางข้าวประจำหมู่บ้านพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.5 มีสถานที่ตั้งนางข้าวอยู่ที่สาธารณะ ร้อยละ 12.5 มีสถานที่ตั้งนางข้าวอยู่ที่วัดและ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และร้อยละ 2.5 มีสถานที่ตั้งนางข้าวอยู่ที่โรงเรียน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 สถานที่ตั้งนางข้าวประจำหมู่บ้าน

สถานที่ตั้ง	จำนวน (นาง)	ร้อยละ
วัด	5	12.5
โรงเรียน	1	2.5
ที่สาธารณะอื่น ๆ	29	72.5
อบต.	5	12.5
รวม	40	100.0

1.4 คณะกรรมการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้าน

คณะกรรมการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้าน กำหนดคณะกรรมการประกอบด้วย ตัวบุคคลที่เป็นเกษตรกรที่เชื่อถือได้ในหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวนคณะกรรมการตามความเหมาะสม เพื่อดำเนินการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้าน

โครงสร้างของคณะกรรมการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้านประกอบด้วย

1) ประธานคณะกรรมการ	1	คน
2) รองประธานคณะกรรมการ	1	คน
3) กรรมการ	2-4	คน
4) เภรัญญิก	1	คน
5) เลขานุการหรือประชาสัมพันธ์	1	คน

จำนวนคณะกรรมการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้านพบว่าร้อยละ 60.0 มีจำนวนมากกว่า 8 คน ร้อยละ 40.0 มีจำนวน 6-8 คน โดยมีจำนวนคณะกรรมการบริหารนางข้าวประจำหมู่บ้านต่ำสุด 6 และสูงสุด 12 คน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนคณะกรรมการบริหารนางข้าว

จำนวนคน	จำนวน (นาง)	ร้อยละ
6-8	16	40.0
มากกว่า 8	24	60.0
รวม	40	100.0

คณะกรรมการต่ำสุด 6 คน คณะกรรมการสูงสุด 12 คน

1.5 การเลือกตั้งคณะกรรมการนางข้าวประจำหมู่บ้าน

1.5.1 กฎระเบียบข้อบังคับในการเลือกตั้งคณะกรรมการ

- 1) จัดให้มีการประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม
- 2) เป็นคนในหมู่บ้าน มีการเลือกตั้งภายในกลุ่ม
- 3) มีผู้เสนอชื่อและรับรองเสียง
- 4) มีการเลือกตั้ง/คัดเลือกแบบประชาธิปไตย ตามเสียงข้างมาก
- 5) เลือกตั้ง/คัดเลือก โดยการนับคะแนนเสียง หรือลงคะแนน
- 6) คณะกรรมการดำรงตำแหน่งในวาระ 2-4 ปี

1.5.2 ภาวะของคณะกรรมการบริหารนางข้าว

1) กำหนดระยะเวลาบริหารงานของคณะกรรมการบริหารนางข้าว แต่ละชุดมีระยะเวลาตามที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนดและการสิ้นสุดอายุการบริหารงานเมื่อได้มีการตรวจสอบบัญชีเรียบร้อยแล้ว

2) คณะกรรมการบริหารนางข้าวชุดใหม่ที่จะเข้ามารับหน้าที่แทนจะต้องได้รับการแต่งตั้งก่อนที่คณะกรรมการชุดเก่าสิ้นสุดอายุ

3) หากยังไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนางข้าว ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารนางข้าว (ชั่วคราว) จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนางข้าวขึ้นมารับหน้าที่แทนต่อไป

1.5.3 สมาชิกของนางข้าวประจำหมู่บ้าน

1) สมาชิกของนางข้าว เป็นเกษตรกรในหมู่บ้านที่จัดตั้งนางข้าว นั้น ๆ ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ร่วมหรือไม่ได้ร่วมกิจกรรมการเร่งรัดเพิ่มผลผลิตข้าว หรือมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการบริหารนางข้าวกำหนด

2) คณะกรรมการบริหารนางข้าวมีการกำหนดวิธีการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของนาง ให้กำหนดให้มีการเสียค่าสมาชิกเพื่อที่คณะกรรมการจะได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของนางข้าวต่อไป

1.6 การฝึกอบรมสัมมนาของคณะกรรมการบริหารนางข้าว

กิจกรรมการอบรมสัมมนาของคณะกรรมการบริหารนางข้าว เพื่อให้คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจการบริหารนางข้าวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำบัญชีนางข้าวให้เป็นงานที่ถูกต้องเพื่อกระตุ้นให้คณะกรรมการบริหารนางข้าวเห็นความสำคัญของประโยชน์จากนางข้าว ในการเป็นแหล่งดำรงพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีประจำหมู่บ้าน กิจกรรมการอบรมการบริหารนางข้าวเป็นกิจกรรมการบรรเทาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเชิงวิชาการ ผู้ที่ชั่งซื้อสินค้าธุรกิจการเกษตรเข้าร่วมประชุม ประเด็นกิจกรรมที่ได้รับการฝึกอบรมในช่วงปีที่ผ่านมาของคณะกรรมการบริหารนางข้าว ได้แก่

- 1) การบริหารนางข้าว กิจกรรมการบริหาร โครงการข้าวนาแม่ฝ่น
- 2) กฎระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานนางข้าว
- 3) การคำนวณธุรกิจนางข้าว การกู้ยืมพันธุ์ข้าว และการส่งคืนพันธุ์ข้าว
- 4) การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในนางข้าว

เพื่อให้การดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นควรพิจารณาการดำเนินงานตามกิจกรรมดังนี้

1. นักวิชาการเกษตรประจำจังหวัด เป็นผู้วางแผนในการอบรมคณะกรรมการบริหารนางข้าวภายในจังหวัด

2. กรมส่งเสริมการเกษตรจัดคู่มือการบริหารนางข้าว พร้อมกับรูปแบบของบัญชีนาง และจัดส่งให้จังหวัดเพื่อใช้ในการอบรมแก่คณะกรรมการบริหารนางข้าว

ทั้งนี้สถานที่การจัดอบรมให้จังหวัดพิจารณาตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะเป็นสถานที่ในหมู่บ้านที่ได้รับความสำเร็จในการบริหารนางข้าว และในการอบรมควรเชิญคณะกรรมการฯ ที่ได้รับความสำเร็จในการบริหารนางข้าวนั้น ๆ เป็นผู้แนะนำกลยุทธ์ในการบริหารนางข้าว ร่วมกับการบรรยายของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหรือเชิญวิทยากร ผู้เกี่ยวข้องด้านธุรกิจเกษตรเข้าร่วมประชุมด้วย โดยเน้นประเด็นที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เป้าหมายในการดำเนินงานและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

2. การบริหารนางข้าว

3. การดำเนินธุรกิจนางข้าว

4. การจัดทำบัญชีกู้ยืมพันธุ์ข้าว

5. การจัดประชุมกรรมการบริหารนางข้าว และการจัดประชุมสมาชิก

1.7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มนางข้าว

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนางข้าวของสมาชิก เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารนางข้าวกับสมาชิกของกลุ่มนางข้าว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญได้แก่

1) มีส่วนร่วมประชุม ร่วมประชุมตามคณะกรรมการจัดการประชุม ร่วมประชุมกลุ่มนางข้าวหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวนาปี

2) ร่วมกิจกรรมการปลูกข้าว เป็นกิจกรรมการลงแขกเพื่อร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรในหมู่บ้าน

3) ร่วมกิจกรรมข้าวขึ้นนาง กิจกรรมหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว และนำข้าวขึ้นนางประจำหมู่บ้าน

4) ร่วมแสดงความคิดเห็น ในกิจกรรมการประชุมมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ประเด็นการกู้ยืมข้าวและการกู้ยืมเงิน

5) การร่วมหุ้น การมีส่วนร่วมการร่วมหุ้นในกลุ่มนางข้าว หุ่นละ 30-50 บาท ในแต่ละกลุ่มนางข้าว

6) ร่วมประชุม มีส่วนร่วมประชุมตามคณะกรรมการบริหารนางข้าวเป็นการประชุมประจำปี

1.8 ผลการดำเนินงานของกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานของกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน รวมประเด็นสรุปได้ดังนี้

1.8.1 การปลูกข้าว

1) ปลูกข้าวพันธุ์ดีไว้ที่อชชาอพันธุ์และกู้ยืม ได้แก่ พันธุ์ กข.6, กข.8, กข.10, สันป่าตอง และเหมยฮอง 62M

2) การผลิตข้าวเพื่อรวบรวมพันธุ์ข้าวสำรองนาง ได้แก่ พันธุ์ กข.6, กข.8, กข.10, สันป่าตอง และเหมยฮอง 62M

1.8.2 พันธุ์ข้าวสำรองนาง

1) พันธุ์ข้าวสำรองนางเป็นข้าวเปลือก 6.5 ตันต่อนาง และได้รับพันธุ์ข้าวคืน 4.0-6.5 ตันต่อนาง

2) มีพันธุ์ข้าวให้กู้ยืม 2.0-6.5 ตันต่อนาง

3) แยกเป็นการกู้ยืมเพื่อบริโภค 2.0-4.0 ตัน และเพื่อทำพันธุ์ 2.0-2.5 ตัน

4) ไม่มีพันธุ์ข้าวสำรองนาง จำนวน 6 นาง

1.8.3 เงินทุนหมุนเวียน

1) มีเงินหมุนเวียน 10,000-20,000 บาทต่อปี

2) ให้สมาชิกกู้ยืม 7,000-12,000 บาทต่อปี

1.8.4 การแบ่งปันผลให้สมาชิกทุกปี

1.8.5 การจัดประชุม มีการจัดประชุม 4-6 ครั้งต่อปี

1.8.6 อุปสรรคต่อผลการดำเนินงาน

1) ภัยแล้ง ประสบบัญญาภัยแล้ง ผลผลิตข้าวลดลง

2) ข้าวได้รับความเสียหาย เนื่องจากเกิดโรคระบาดเป็นโรคไหม้ และ

โรคใบสีส้ม

1.9 แผนการดำเนินงานของกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน

แผนการดำเนินงานของกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน รวมประเด็นสรุปได้ดังนี้

- 1.9.1 การปลูกข้าว ทำการปลูกข้าว ได้แก่ พันธุ์ กข.6, กข.8, กข.10, ต้นป่าทอง และ
 เหมขนอง 62M
- 1.9.2 พันธุ์ข้าวสารองฉาง
- 1) ผลิตข้าวและจัดหาพันธุ์ข้าว 1-6 ต้นต่อฉาง
 - 2) บริหารการกู้ยืมเพื่อขยายพันธุ์ 3.0-4.0 ต้นต่อฉาง
 - 3) บริหารการกู้ยืมเพื่อบริโภค 1.5-2.0 ต้นต่อฉาง
 - 4) การกู้ยืมข้าวเพื่อบริโภค ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 20
- 1.9.3 เงินทุนหมุนเวียน
- 1) ให้สมาชิกกู้ยืมเงินทุน 20,000 บาท
 - 2) ให้สมาชิกกู้ยืมเงินทุนโดยคิดดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาทต่อปี
- 1.9.4 การแบ่งปันผลให้สมาชิกทุกปี
- 1.9.5 การจัดประชุม จัดประชุมคณะกรรมการ 4-6 ครั้งต่อปี จัดประชุมสมาชิก
 กลุ่ม 2-3 ครั้งต่อปี
- 1.9.6 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ และองค์การบริหาร
 ส่วนตำบล
- 1.9.7 ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เพื่อสนับสนุนปุ๋ยเคมีให้แก่สมาชิก

1.10 จำนวนสมาชิกของกลุ่มนางข้าว

จำนวนสมาชิกของกลุ่มนางข้าวพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 17.5, 12.5 และ 5.0 จำนวนสมาชิกต่ำกว่า 100 คน, 100-150 คน และมากกว่า 150 คน ตามลำดับ นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5, 10.0 และ 5.0 จำนวนสมาชิก 100-150 คน, ต่ำกว่า 100 คน และมากกว่า 150 คน ตามลำดับ นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 12.5, 5.0 และ 5.0 จำนวนสมาชิกต่ำกว่า 100 คน, 100-150 คน และมากกว่า 150 คน ตามลำดับ จำนวนสมาชิกของกลุ่มนางข้าวโดยรวมพบว่าร้อยละ 45.0 จำนวนสมาชิก 100-150 คน รองลงมาคือ ร้อยละ 40.0 จำนวนสมาชิกต่ำกว่า 100 คน ร้อยละ 15.0 จำนวนสมาชิกมากกว่า 150 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 105 คน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนสมาชิกของกลุ่มนางข้าว

จำนวนสมาชิก (คน)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100	7	17.5	4	10.0	5	12.5	16	40.0
100-150	5	12.5	11	27.5	2	5.0	18	45.0
มากกว่า 150	2	5.0	2	5.0	2	5.0	6	15.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
จำนวนสมาชิกต่ำสุด	18	คน	จำนวนสมาชิกเฉลี่ย	105	คน			
จำนวนสมาชิกสูงสุด	330	คน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	45.22				

1.11 พื้นที่ปลูกข้าวของสมาชิกกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน

พื้นที่ปลูกข้าวของสมาชิกกลุ่มนางข้าวพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 15.0, 12.5, 5.0 และ 2.5 มีพื้นที่ปลูกข้าว 601-800 ไร่, 801-1,000 ไร่, มากกว่า 1,000 ไร่ และ 401-600 ไร่ ตามลำดับ นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 30.0, 5.0, 5.0 และ 2.5 มีพื้นที่ปลูกข้าว 601-800 ไร่, 801-1,000 ไร่ มากกว่า 1,000 ไร่ และ 401-600 ตามลำดับ นางข้าวที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 10.0, 5.0, 5.0 และ 2.5 มีพื้นที่ปลูกข้าว 601-8,000 ไร่, 200-400 ไร่, 401-600 ไร่ และ 801-1,000 ไร่ ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ปลูกข้าวของสมาชิกกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน โดยรวมพบว่า ร้อยละ 55.0 พื้นที่ปลูกข้าว 601-800 ไร่ ร้อยละ 20 พื้นที่ปลูก 801-1,000 ไร่ ร้อยละ 10.0 พื้นที่ปลูกข้าว 401-600 ไร่ และมากกว่า 1,000 ไร่ และร้อยละ 5 พื้นที่ปลูกข้าว 200-400 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 765.93 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ปลูกข้าวของสมาชิกกลุ่มนางข้าวประจำหมู่บ้าน

พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
200 - 400	0	0	0	0	2	5.0	2	5.0
401 - 600	1	2.5	1	2.5	2	5.0	4	10.0
601 - 800	6	15.0	12	30.0	4	10.0	22	55.0
801 - 1,000	5	12.5	2	5.0	1	2.5	8	20.0
มากกว่า 1,000	2	5.0	2	5.0	0	0	4	10.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
พื้นที่ปลูกข้าวต่ำสุด		220 ไร่			พื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย	765.93 ไร่		
พื้นที่ปลูกข้าวสูงสุด		1,250 ไร่			ค่านิยมมาตรฐาน	255.63		

1.12 การจัดประชุม

1.12.1 การประชุมคณะกรรมการ

การจัดประชุมพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 30.0 ประชุมมากกว่า 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 5.0 ประชุม 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 2.5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี นางข้าวที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 17.5 ประชุม 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 2.5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี การจัดการประชุมดำเนินการ โดยรวมพบว่าร้อยละ 42.5 มีการจัดประชุม 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 35.0 จัดประชุมมากกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 22.5 จัดประชุม 1 ครั้ง ต่อปี โดยมีการจัดประชุมดำเนินการเฉลี่ย 2.92 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การจัดประชุมการดำเนินการของคณะกรรมการ

ประชุมดำเนินการ ของคณะกรรมการ (ครั้ง/ปี)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	0	0	2	5.0	7	17.5	9	22.5
2	2	5.0	13	32.5	2	2.5	17	42.5
มากกว่า 2	12	30.0	1	2.5	0	0	14	35.5
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
การประชุมดำเนินการของคณะกรรมการต่ำสุด			1		ครั้ง			
การประชุมดำเนินการของคณะกรรมการสูงสุด			6		ครั้ง			
การประชุมดำเนินการของคณะกรรมการเฉลี่ย			2.92		ครั้ง			
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน			2.27					

1.12.2 การประชุมใหญ่ของสมาชิก

การประชุมใหญ่ของสมาชิกพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 20 ประชุม 1 ครั้ง ต่อปี ร้อยละ 15 ประชุม 2 ครั้งต่อปี และมากกว่า 2 ครั้งต่อปี นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 มีการประชุม 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 10 ประชุม 1 ครั้งต่อปี นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 20.0 มีการประชุม 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 2.5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี ส่วนการประชุมใหญ่ของสมาชิกโดยรวมพบว่าร้อยละ 50.0 จัดประชุม 1 ครั้งต่อปี ร้อยละ 42.5 จัดประชุม 2 ครั้งต่อปี ร้อยละ 7.5 จัดประชุมมากกว่า 2 ครั้งต่อปี โดยมีการจัดประชุมใหญ่ของสมาชิก เฉลี่ย 1.39 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การจัดประชุมใหญ่ของสมาชิก

การประชุมใหญ่ ของสมาชิก (ครั้ง/ปี)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	8	20.0	4	10.0	8	20.0	20	50.0
2	3	7.5	13	32.5	1	2.5	17	42.5
มากกว่า 2	3	7.5	0	0	0	0	3	7.5
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
การประชุมค่านินการของคณะกรรมการต่ำสุด					1	ครั้ง		
การประชุมค่านินการของคณะกรรมการสูงสุด					4	ครั้ง		
การประชุมค่านินการของคณะกรรมการเฉลี่ย					1.39	ครั้ง		
ค่านีตงเบนมาตรฐาน					0.66			

1.13 จำนวนพันธุ์ข้าวสารองฉาง

พันธุ์ข้าวสารองฉางพบว่า ฉางข้าวระดับดี ร้อยละ 27.5 มีพันธุ์ข้าวมากกว่า 3 ต้น ร้อยละ 7.5 มีพันธุ์ข้าว 1-3 ต้น ฉางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5 มีพันธุ์ข้าว 1-3 ต้น ร้อยละ 7.5 มีพันธุ์ข้าวต่ำกว่า 1 ต้น และมากกว่า 1 ต้น ฉางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 15.0 ไม่มีพันธุ์ข้าวสารองฉาง ร้อยละ 5.0 ต่ำกว่า 1 ต้น ร้อยละ 2.5 1-3 ต้น จำนวนพันธุ์ข้าวสารองฉางพบว่าโดยรวมร้อยละ 37.5 มีพันธุ์ข้าว 1-3 ต้น รองลงมาคือร้อยละ 35.0 มีพันธุ์ข้าวสารองมากกว่า 3 ต้น ร้อยละ 15.0 ไม่มีพันธุ์ข้าวสารอง ร้อยละ 12.5 มีพันธุ์ข้าวสารองต่ำกว่า 1 ต้น โดยมีพันธุ์ข้าวสารองเฉลี่ย 2.85 ต้น (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนพันธุ์ข้าวสารองฉาง

พันธุ์ข้าวสารอง (ต้น)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีพันธุ์ข้าวสารอง	0	0	0	0	6	15.0	6	15.0
ต่ำกว่า 1 ต้น	0	0	3	7.5	2	5.0	5	12.5
1-3 ต้น	3	7.5	11	27.5	1	2.5	15	37.5
มากกว่า 3 ต้น	11	27.5	3	7.5	0	0	14	35.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0

จำนวนข้าวสารองสูงสุด 13.0 ต้น จำนวนข้าวสารองเฉลี่ย 2.85 ต้น
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.56

1.14 พันธุ์ข้าวสารองฉาง

พันธุ์ข้าวสารองฉางพบว่า ฉางข้าวระดับดี ร้อยละ 15 มีพันธุ์ข้าว กข.6, ร้อยละ 10 เหนียวสันป่าดอง, ร้อยละ 5 กข.8 และ กข.10 ฉางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 22.5 มีพันธุ์ข้าว กข.6, ร้อยละ 10 เหมขนอง 62M, ร้อยละ 7.5 กข.10, ร้อยละ 2.5 กข.8 ฉางข้างระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข มีพันธุ์ข้าว ฉางข้าวที่มีพันธุ์ข้าวสารองฉางโดยรวมพบว่า พันธุ์ข้าว กข.6 มีสารองอยู่ 18 ฉาง เฉลี่ย 5.19 คัน พันธุ์ข้าว กข.8 มีสารองอยู่ 3 ฉาง เฉลี่ย 1.66 คัน พันธุ์ กข.10 มีสารองอยู่ 5 ฉาง เฉลี่ย 0.60 คัน พันธุ์ข้าวสันป่าดองมีสารองอยู่ 4 ฉาง เฉลี่ย 1.62 คัน พันธุ์ข้าวเหมขนอง 62M มีสารองอยู่ 4 ฉาง เฉลี่ย 1.50 คัน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พันธุ์ข้าวสารองฉาง

พันธุ์ข้าว	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กข.6	6	15.0	9	22.5	3	7.5	18	45.0
กข.8	2	5.0	1	2.5	0	0	3	7.5
กข.10	2	5.0	3	7.5	0	0	5	12.5
เหนียวสันป่าดอง	4	10.0	0	0	0	0	4	10.0
เหมขนอง 62M	0	0	4	10.0	0	0	4	10.0
ไม่มีพันธุ์ข้าวสารอง	0	0	0	0	6	15.0	6	15.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
กข.6	ต่ำสุด	0.5 คัน	สูงสุด	13.0 คัน	เฉลี่ย	5.19 คัน		
กข.8	ต่ำสุด	0.5 คัน	สูงสุด	4.0 คัน	เฉลี่ย	1.66 คัน		
กข.10	ต่ำสุด	0.5 คัน	สูงสุด	1.0 คัน	เฉลี่ย	0.60 คัน		
สันป่าดอง	ต่ำสุด	0.5 คัน	สูงสุด	5.0 คัน	เฉลี่ย	1.62 คัน		
เหมขนอง 62M	ต่ำสุด	0.5 คัน	สูงสุด	4.0 คัน	เฉลี่ย	1.50 คัน		

1.15 การกู้ยืมข้าว

1.15.1 ลักษณะการกู้ยืมข้าวของสมาชิก

สมาชิกกู้ยืมข้าวในลักษณะพันธู์ข้าว 43.5 ตัน กู้ยืมข้าวเพื่อบริโภค 70.5 ตัน จำนวนสมาชิกกู้ยืมข้าวลักษณะพันธู์ข้าว 940 คน กู้ยืมข้าวเพื่อบริโภค 1,132 คน อัตราการกู้ยืมเฉลี่ยต่อรายใช้เป็นพันธู์ข้าว 46.28 กิโลกรัม ใช้เพื่อบริโภค 62.28 กิโลกรัม (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ลักษณะการให้สมาชิกกู้ยืมข้าว

การกู้ยืมข้าว	ปริมาณข้าว (ตัน)	จำนวนผู้กู้ (คน)	อัตราการกู้ยืมเฉลี่ยต่อราย (กิโลกรัม)
ใช้เป็นพันธู์ข้าว	43.5	940	46.28
ใช้เพื่อบริโภค	70.5	1,132	62.28
รวม	114.0	2,072	-

1.15.2 อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมข้าว

อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมข้าวในลักษณะพันธู์ข้าวพบว่าร้อยละ 54.5 มีอัตราดอกเบี้ยมากกว่าร้อยละ 40 ต่อปี ร้อยละ 27.3 อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ร้อยละ 18.2 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20-40 ต่อปี โดยมีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 36.27 ต่อปี ส่วนอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมข้าวเพื่อบริโภครวมพบว่าร้อยละ 53.6 มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 20-40 ต่อปี ร้อยละ 32.1 อัตราดอกเบี้ยร้อยละต่ำกว่า 20 ต่อปี ร้อยละ 14.3 อัตราดอกเบี้ยร้อยละ มากกว่า 40 ต่อปี (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมข้าว

ช่วงอัตราดอกเบี้ย (ร้อยละต่อปี)	เพื่อเป็นพันธู์ข้าว (N=22)		เพื่อบริโภค (N=28)	
	จำนวนนาง	ร้อยละ	จำนวนนาง	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	6	27.3	9	32.1
20-40	4	18.2	15	53.6
มากกว่า 40	12	54.5	4	14.3
รวม	22	100.0	28	100.0
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเป็นพันธู์ข้าวต่ำสุดร้อยละ			14	ต่อปี
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเป็นพันธู์ข้าวสูงสุดร้อยละ			50	ต่อปี
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเป็นพันธู์ข้าวเฉลี่ยร้อยละ			36.27	ต่อปี
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน			15.84	
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเพื่อบริโภคต่ำสุดร้อยละ			13	ต่อปี
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเพื่อบริโภคสูงสุดร้อยละ			50	ต่อปี
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเพื่อบริโภคเฉลี่ยร้อยละ			22.32	ต่อปี
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน			10.17	

1.15.3 การทำหนังสือกู้ยืม

การทำหนังสือกู้ยืม นางข้าวระดับดี ร้อยละ 22.5 ใช้ตามแบบใบยืมข้าวที่ กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ร้อยละ 12.5 ใช้ตามแบบใบยืมข้าวของนางข้าวกำหนดเอง นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 35.0 ใช้ใบยืมข้าวของนางกำหนดเอง ร้อยละ 7.5 ใช้ ใบยืมที่ กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 10.0 ใช้ใบยืมข้าว ของนางข้าวกำหนดเอง และสมุดบัญชีกลุ่ม ร้อยละ 2.5 ใช้ใบยืมที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนด การทำหนังสือกู้ยืมโดยรวมพบว่าร้อยละ 57.5 ใช้ตามแบบใบยืมข้าวของ นางข้าว กำหนดเอง ร้อยละ 32.5 ใช้ตามแบบใบยืมที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ร้อยละ 10.0 ใช้สมุด บัญชีกลุ่ม (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การทำหนังสือกู้ยืม

การทำหนังสือ กู้ยืม	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใบตามแบบใบ ยืมข้าวของนาง กำหนดเอง	5	12.5	14	35.0	4	10.0	23	57.5
ใช้ตามแบบใบยืม ที่กรมส่งเสริม การเกษตร กำหนด	9	22.5	3	7.5	1	2.5	13	32.5
อื่น ๆ (สมุดบัญชี กลุ่ม)	0	0	0	0	4	10.0	4	10.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0

1.16 ความสามารถในการส่งคืนข้าว

ความสามารถในการส่งคืนข้าวพบว่า ฉางข้าวระดับดี ร้อยละ 27.5 ส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด ร้อยละ 7.5 ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% ฉางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 17.5 ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% ร้อยละ 12.5 ส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด ร้อยละ 7.5 ส่งคืนข้าวได้ต่ำกว่า 50% ร้อยละ 5 ไม่สามารถรวบรวมข้าวส่งคืนได้ตามกำหนด ฉางข้าวที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 12.5 ไม่สามารถรวบรวมส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด ร้อยละ 10.0 ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% และต่ำกว่า 50% ความสามารถในการส่งคืนข้าวโดยรวมพบว่าร้อยละ 40.0 ส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด รองลงมาคือร้อยละ 30.0 ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% ของการกู้ยืมตามกำหนด ร้อยละ 17.5 ไม่สามารถรวบรวมส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด และร้อยละ 12.5 ส่งคืนข้าวได้ต่ำกว่า 50% ของการกู้ยืมตามกำหนด (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความสามารถในการส่งคืนข้าว

ความสามารถในการส่งคืนข้าว	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด	11	27.5	5	12.5	0	0	16	40.0
ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% ของการกู้ยืมตามกำหนด	3	7.5	7	17.5	2	5.0	12	30.0
ส่งคืนข้าวได้ต่ำกว่า 50% ของการกู้ยืมตามกำหนด	0	0	3	7.5	2	5.0	5	12.5
ไม่สามารถรวบรวมส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด	0	0	2	5.0	5	12.5	7	17.5
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0

1.17 การคัดพันธุ์ข้าวคืน

1.17.1 การคัดพันธุ์ข้าวคืน

การคัดพันธุ์ข้าวคืนเพื่อเป็นพันธุ์ข้าวสำรองพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.5 มีการคัดพันธุ์ข้าวคืนเพื่อเป็นพันธุ์ข้าวสำรองถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่

- 1) มีการตีฟัดให้เรียบร็อยก่อนส่งคืนข้าว
- 2) แยกพันธุ์ข้าวเพื่อบริโภคและเพื่อทำพันธุ์
- 3) คัดเลือกและแยกพันธุ์ข้าวก่อนนำขึ้นฉาง
- 4) พันธุ์ข้าวไม่มีความชื้นเกิน 14% ถ้ามากเกินไปให้ทำการตากเมล็ด

พันธุ์ก่อนนำขึ้นฉาง

- 5) มีคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพข้าว

1.17.2 การส่งคืนพันธุ์ข้าว

- 1) ส่งคืนข้าวตามกำหนดให้แน่นอน ชนิดพันธุ์ข้าวตรงตามพันธุ์ข้าวที่

กู้ยืม

- 2) ส่งคืนข้าวตามกำหนดเวลา ชำระหนี้พร้อมทั้งปริมาณพันธุ์ข้าวที่

กู้ยืมและดอกเบี้ยที่ต้องชำระ

- 3) ทำหนังสือส่งคืนชำระการยืม จากคณะกรรมการบริหารนางข้าว

1.18 การจัดทำบัญชี

1.18.1 การจัดทำบัญชีพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 35.0 มีการจัดทำบัญชีและสามารถตรวจสอบได้ นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 มีการจัดทำบัญชีและสามารถตรวจสอบได้ ร้อยละ 10.0 มีการจัดทำบัญชีแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 22.5 มีการจัดทำบัญชีแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ การจัดทำบัญชีนางข้าวโดยรวมพบว่าร้อยละ 67.5 มีการจัดทำและสามารถตรวจสอบได้ และร้อยละ 32.5 มีการจัดทำแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้ โดยพบว่าทุกนางข้าว มีการจัดทำบัญชี (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การจัดทำบัญชีนางข้าว

การจัดทำบัญชี นางข้าว	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีการจัดทำบัญชี แต่ไม่สามารถ ตรวจสอบได้	0	0	4	10.0	9	22.5	13	32.5
มีการจัดทำบัญชี และสามารถ ตรวจสอบได้	14	35.0	13	32.5	0	0	27	67.5
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0

1.18.2 รูปแบบบัญชีนางข้าว

การจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีพบว่านางข้าวระดับดี ร้อยละ 70.0 มี ใบสำคัญจ่ายเงินและใบขึ้นข้าวและใบชำระคืนข้าว ร้อยละ 10.0 มีใบเสร็จรับเงินขายข้าว นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 30 มีใบขึ้นข้าวและใบชำระคืนข้าว ร้อยละ 10 มีใบสำคัญจ่ายเงิน นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 5 มีใบสำคัญจ่ายเงิน ร้อยละ 2.5 มี ใบสำคัญจ่ายเงิน และใบชำระคืนข้าว ส่วนการจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีโดยรวม พบว่าร้อยละ 67.5 จัดทำใบขึ้นข้าวและใบชำระคืนข้าว รองลงมาคือร้อยละ 50.0 มีใบสำคัญ จ่ายเงิน ร้อยละ 10.0 มีใบเสร็จรับเงินขายข้าว (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี

การจัดทำเอกสาร ประกอบ การลงบัญชี	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใบเสร็จรับเงิน ขายข้าว	4	10.0	0	0	0	0	4	10
ใบสำคัญจ่ายเงิน	14	35.0	4	10.0	2	5.0	20	50
ใบขึ้นข้าวและ ใบชำระคืนข้าว	14	35.0	12	30.0	1	2.5	27	67.5

หมายเหตุ นางข้าวแต่ละนางมีปัญหามากกว่า 1 ข้อ

การจัดทำเอกสารในระบบบัญชีพบว่า ฉางข้าวระดับดี ร้อยละ 70 มี สมุดบัญชีคุมข้าว และบัญชีช่อชุกหนี่ข้าว ร้อยละ 12.5 มีสมุดบัญชีเงินสด ฉางข้าวระดับ ปานกลาง ร้อยละ 8.5 มีสมุดบัญชีคุมข้าว ร้อยละ 5.5 มีบัญชีช่อชุกหนี่ข้าว ร้อยละ 2.5 มีสมุดบัญชีเงินสด ฉางข้าวที่ จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 5.0 มีสมุดบัญชีคุมข้าว ร้อยละ 2.5 มีสมุดบัญชีเงินสด การจัดทำ เอกสารในระบบบัญชีโดยรวมพบว่าร้อยละ 55.0 มีสมุดบัญชี คุมข้าว รองลงมาคือร้อยละ 40.5 มีบัญชีช่อชุกหนี่ข้าว และร้อยละ 17.5 มีสมุดบัญชีเงินสด (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 การจัดทำเอกสารในระบบบัญชี

การจัดทำเอกสาร ในระบบบัญชี	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมุดบัญชีเงินสด	5	12.5	1	2.5	1	2.5	7	17.5
สมุดบัญชีคุมข้าว	14	35.0	6	8.5	2	5.0	22	48.0
บัญชีช่อชุกหนี่ข้าว	14	35.0	3	5.5	0	0	17	40.5

หมายเหตุ ฉางข้าวแต่ละขงมีปัญหามากกว่า 1 ข้อ

1.19 จำนวนเงินทุนหมุนเวียนของนางค่อปี

เงินทุนหมุนเวียนของนางค่อปีพบว่า นางข้าวระดับดี ร้อยละ 30 มากกว่า 10,000.- บาท ร้อยละ 5 มี 5,000-10,000.- บาท นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 มี 5,000-10,000.- บาท ร้อยละ 10 ไม่เกิน 5,000.- บาท และมากกว่า 10,000.- บาท นางข้าวระดับที่ จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 12.5 ไม่เกิน 5,000.- บาท ร้อยละ 10.0 ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน จำนวนเงินทุนหมุนเวียนของนางค่อปี โดยรวมพบว่าร้อยละ 37.5 มีเงินทุนหมุนเวียน 5,000-10,000 บาทค่อปี รองลงมาคือร้อยละ 35.0 เงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 10,000 บาทค่อปี ร้อยละ 17.5 มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 5,000 บาทค่อปี และร้อยละ 10.0 ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน โดยมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 22,351.82 บาท (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนเงินทุนหมุนเวียนของนางค่อปี

เงินทุนหมุนเวียน ของนางค่อปี (บาท)	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้อง ปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเงินทุน หมุนเวียน	0	0	0	0	4	10.0	4	10.0
ไม่เกิน 5,000	0	0	2	5.0	5	12.5	7	17.5
5,001-10,000	2	5.0	13	32.5	0	0	15	37.5
มากกว่า 10,000	12	30.0	2	5.0	0	0	14	35.0
รวม	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0

เงินทุนหมุนเวียนของนางสูงสุด 100,000.00 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5,154.64

เงินทุนหมุนเวียนของนางเฉลี่ย 22,351.82 บาท

สรุปเปรียบเทียบการจัดการในด้านต่างๆของนางข้าวประจำหมู่บ้านในจังหวัด
เชียงใหม่ พบว่า

ระดับนางข้าว 40 นาง ประกอบด้วยนางข้าวระดับดี ร้อยละ 35 ระดับปานกลาง
ร้อยละ 42.5 และระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 22.5

จำนวนคณะกรรมการบริหารนางข้าว ร้อยละ 60 มากกว่า 8 คน ร้อยละ 40 6-8 คน

จำนวนสมาชิกของกลุ่มนางข้าวส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 17.5 ต่ำกว่า
100 คน นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5 มี 100-150 คน นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุง-
แก้ไข ร้อยละ 12.5 ต่ำกว่า 100 คน

พื้นที่ปลูกข้าวของสมาชิกส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 15.0 นางข้าวระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 30 และนางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 10.0 มี 601-800 ไร่

การประชุมค่านินการของคณะกรรมการส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 30.0
มากกว่า 2 ครั้งต่อปี นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.0 ประชุม 2 ครั้งต่อปี นางข้าวที่
จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 17.5 ประชุม 1 ครั้งต่อปี

การประชุมใหญ่ของสมาชิกส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 20 ประชุม 1 ครั้งต่อปี
นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 ประชุม 2 ครั้งต่อปี นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข
ร้อยละ 20.0 ประชุม 1 ครั้งต่อปี

จำนวนพันธุ์ข้าวสำรองนางส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 27.5 มากกว่า 3 คั้น
นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 27.5 มี 1-3 คั้น นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข
ร้อยละ 15.0 ไม่มีพันธุ์ข้าวสำรองนาง

พันธุ์ข้าวสำรองนาง นางข้าวระดับดีมีพันธุ์ข้าว กข.6, เหนียวสันป่าตอง, กข.8 และ
กข.10 นางข้าวระดับปานกลางมีพันธุ์ข้าว กข.6, เหมยหนอง 62M, กข.10 และ กข.8 นางข้าว
ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขมีพันธุ์ข้าว กข.6 และ ไม่มีพันธุ์ข้าวสำรองนาง

ลักษณะการกู้ยืมข้าว เป็นพันธุ์ข้าว 43.5 คั้น เพื่อบริโภค 70.5 คั้น

อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมเงินพันธุ์ข้าว ร้อยละ 54.5 มากกว่าร้อยละ 40 ต่อปี ร้อยละ 27.3
ต่ำกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ร้อยละ 18.2 ร้อยละ 20-40 ต่อปี

อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมเพื่อบริโภค ร้อยละ 53.6 ร้อยละ 20-40 ต่อปี ร้อยละ 32.1 ต่ำกว่า
ร้อยละ 20 ต่อปี ร้อยละ 14.3 มากกว่าร้อยละ 40 ต่อปี

การทำหนังสือกู้ยืมส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 22.5 ใช้ตามแบบใบยืมที่ กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 35.0 ใช้ตามใบยืมข้าวของ นางข้าวกำหนดเอง นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 20 ใช้ตามแบบใบยืมข้าวของ นางข้าวกำหนดเองและสมุดบัญชีกลุ่ม

ความสามารถในการส่งคืนข้าว ส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 27.5 ส่งคืนข้าว ได้ตามกำหนด นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 17.5 ส่งคืนข้าวได้สูงกว่า 50% ของการกู้ยืม กำหนด นางข้าวที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 12.5 ไม่สามารถรวบรวมส่งคืนข้าวได้ตาม กำหนด

การจัดทำบัญชีนางข้าว ส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 35.0 นางข้าวระดับ ปานกลาง ร้อยละ 32.5 จัดทำบัญชีและสามารถตรวจสอบได้ นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุง- แก้ไข ร้อยละ 22.0 จัดทำบัญชีแต่ไม่สามารถตรวจสอบได้

การจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดีใช้ใบสำคัญจ่ายเงิน ใบยืมข้าวและใบชำระคืนข้าว และใบเสร็จรับเงินขายข้าว ส่วนนางข้าวระดับปานกลางและ ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ใช้ใบสำคัญจ่ายเงินและใบยืมข้าวและใบชำระคืนข้าว

การจัดทำเอกสารในระบบบัญชีส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดีจัดทำสมุดคุมข้าว บัญชีข้อส ถูกหนี้ข้าว และสมุดบัญชีเงินสด นางข้าวระดับปานกลางจัดทำสมุดคุมข้าว บัญชีข้อสถูกหนี้ข้าว นางข้าวระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขมีเพียงสมุดบัญชีคุมข้าวและสมุดบัญชีเงินสดเป็นส่วน นี้อย

เงินทุนหมุนเวียนของนางค่อปีส่วนใหญ่ นางข้าวระดับดี ร้อยละ 30.0 มากกว่า 10,000.- บาทค่อปี นางข้าวระดับปานกลาง ร้อยละ 32.5 มี 5,001-10,000.- บาทค่อปี นางข้าว ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 12.5 ไม่เกิน 5,000.- บาทค่อปี

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการจัดการในด้านต่าง ๆ ของนางข้าวประจำหมู่บ้าน

หัวข้อการจัดการ	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับนางข้าว	14	35.0	17	42.5	9	22.5	40	100.0
2. จำนวนสมาชิกของ กลุ่มนางข้าว								
ต่ำกว่า 100 คน	7	17.5	4	10.0	5	12.5	16	40.0
100-150 คน	5	12.5	11	27.5	2	5.0	18	45.0
มากกว่า 150 คน	2	5.0	2	5.0	2	5.0	6	15.0
3. พื้นที่ปลูกข้าวของ สมาชิก (ไร่)								
200-400	0	0	0	0	2	5.0	2	5.0
401-600	1	2.5	1	2.5	2	5.0	4	10.0
601-800	6	15.0	12	30.0	4	10.0	22	55.0
801-1,000	5	12.5	2	5.0	1	2.5	8	20.0
มากกว่า 1,000	2	5.0	2	5.0	0	0	4	10.0
4. การประชุมค้ำนิน การของคณะกรรมการ								
1 ครั้ง/ปี	0	0	2	5.0	7	17.5	9	22.5
2 ครั้ง/ปี	2	5.0	13	32.0	2	2.5	17	42.5
มากกว่า 2 ครั้ง/ปี	12	30.0	1	2.5	0	0	14	35.5
5. การประชุมใหญ่ ของสมาชิก								
1 ครั้ง/ปี	8	20.0	4	10.0	8	20.0	20	50.0
2 ครั้ง/ปี	3	7.5	13	32.5	1	2.5	17	42.5
มากกว่า 2 ครั้ง/ปี	3	7.5	0	0	0	0	3	7.5

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบการจัดการในด้านต่าง ๆ ของนางข้าวประจำหมู่บ้าน

หัวข้อการจัดการ	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6. จำนวนพันธุ์ข้าว								
สำรวจนาง								
ไม่มีพันธุ์ข้าวสำรวจนาง	0	0	0	0	6	15.0	6	15.0
ต่ำกว่า 1 คัน	0	0	3	7.5	2	5.0	5	12.5
1-3 คัน	3	7.5	11	27.5	1	2.5	15	37.5
มากกว่า 3 คัน	11	27.5	3	7.5	0	0	14	35.0
7. พันธุ์ข้าวสำรวจนาง								
กข.6	6	15.0	9	22.5	3	7.5	18	45.0
กข.8	2	5.0	1	2.5	0	0	3	7.5
กข.10	2	5.0	3	7.5	0	0	5	12.5
เหนียวสันป่าตอง	4	10.0	0	0	0	0	4	10.0
เหมยหนอง 62M	0	0	4	10.0	0	0	4	10.0
ไม่มีพันธุ์ข้าวสำรวจนาง	0	0	0	0	6	15.0	6	15.0
8. การทำหนังสือกู้ยืม								
- ใช้ตามแบบใบขืมข้าว	5	12.5	14	35.0	4	10.0	23	57.5
ของนางข้าวกำหนดเอง								
- ใช้ตามแบบใบขืม								
ข้าวที่กรมส่งเสริม	9	2.5	3	7.5	1	2.5	13	32.5
การเกษตรกำหนด								
- สมุดบัญชีกลุ่ม	0	0	0	0	4	10.0	4	10.0
9. ความสามารถในการ								
ส่งคืนข้าว								
- ส่งคืนข้าว ได้ตามกำหนด	11	27.5	5	12.5	0	0	16	40.0
- ส่งคืนข้าว ได้สูงกว่า								
50% ของการกู้ยืม	3	7.5	7	17.5	2	5.0	12	30.0
กำหนด								

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบการจัดการในด้านต่าง ๆ ของนางข้าวประจำหมู่บ้าน

หัวข้อการจัดการ	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- ส่งคืนข้าวได้ต่ำกว่า 50% ของการกู้ยืม กำหนด	0	0	3	7.5	2	5.0	5	12.5
- ไม่สามารถรวบรวม ส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด	0	0	2	5.0	5	12.5	7	17.5
10. การจัดทำบัญชีนางข้าว								
- จัดทำบัญชีแต่ไม่ สามารถตรวจสอบได้	0	0	4	10.0	9	22.5	13	32.5
- จัดทำบัญชีและ สามารถตรวจสอบได้	14	35.0	13	32.5	0	0	27	67.5
11. การจัดทำเอกสาร ประกอบการลงบัญชี								
- โฉนดรับเงินขายข้าว	4	10.0	0	0	0	0	4	10.0
- ใบสำคัญจ่ายเงิน	14	35.0	4	10.0	2	5.0	20	50.0
- ใบรับเงินและใบชำระ คินข้าว	14	35.0	12	30.0	1	2.5	27	67.5
12. การจัดทำเอกสาร ในระบบบัญชี								
- สมุดบัญชีเงินสด	5	12.5	1	2.5	1	2.5	7	17.5
- สมุดบัญชีคุมข้าว	14	35.0	6	8.5	2	5.0	22	48.5
- บัญชีย่อยลูกหนี้ข้าว	14	35.0	3	5.5	0	0	17	40.5

ตารางที่ 19 (ต่อ) เปรียบเทียบการจัดการในด้านต่าง ๆ ของนางข้าวจ้างหมู่บ้าน

หัวข้อการจัดการ	ระดับดี		ระดับปานกลาง		ระดับที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. เงินทุนหมุนเวียน ของนางต่อปี								
- ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน	0	0	0	0	4	10.0	4	10.0
- ไม่เกิน 5,000.- บาท	0	0	2	5.0	5	12.5	7	17.5
- 5,001-10,000.- บาท	2	5.0	13	32.5	0	0	15	37.5
- มากกว่า 10,000.- บาท	12	30.0	2	5.0	0	0	14	35.0

ตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนางข้าวประจำหมู่บ้าน

2.1 ในการศึกษาเรื่องการจัดการนางข้าวประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการได้เสนอ ปัญหาและอุปสรรคดังนี้ (ตารางที่ 20)

- 1) ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารของคณะกรรมการดำเนินการพบว่า ร้อยละ 32.5 คณะกรรมการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารและขาดความกระตือรือร้น ในการดำเนินงานของนางข้าว
- 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ พบว่า ร้อยละ 32.5 คณะกรรมการขาดความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี ร้อยละ 30.0 คณะกรรมการ ขาดประสบการณ์การทำงานบัญชี
- 3) ปัญหาและอุปสรรคด้านความสามัคคีพบเพียงร้อยละ 15.0 สมาชิก บกกลุ่มขาดความสามัคคี ไม่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ
- 4) ปัญหาและอุปสรรคด้านความซื่อสัตย์ พบว่าร้อยละ 22.5 สมาชิก ไม่ส่งคืนข้าวตามกำหนด
- 5) ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชุม พบว่าร้อยละ 25.0 สมาชิกไม่ให้ความสำคัญเรื่องประชุมและประเด็นของหัวข้อต่าง ๆ
- 6) ปัญหาและอุปสรรคด้านพันธุ์ข้าวสำรอง พบว่าร้อยละ 50.0 การคืนข้าว สำรองไม่ได้ตามเป้าหมาย ร้อยละ 47.5 ไม่ได้มีการคัดพันธุ์ข้าวเพื่อส่งคืนข้าว
- 7) ปัญหาและอุปสรรคด้านการกู้ยืมข้าว พบว่าร้อยละ 25.0 สมาชิกไม่คืน ข้าวตามปีที่กำหนด
- 8) ปัญหาและอุปสรรคด้านการคัดพันธุ์ข้าวคืน พบว่าร้อยละ 47.5 ไม่ได้มี การคัดพันธุ์ข้าว
- 9) ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดทำบัญชี พบว่าร้อยละ 32.5 ทำบัญชีราย รับ-รายจ่ายไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ร้อยละ 57.5 คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการจัดการบัญชี
- 10) ปัญหาและอุปสรรคด้านเงินทุนหมุนเวียน พบว่าร้อยละ 25.0 เงินทุน หมุนเวียนน้อย ไม่เพียงพอ

ตารางที่ 20 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนางข้าวประจำหมู่บ้าน

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (นาง)	ร้อยละ
1. ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารงานของ คณะกรรมการดำเนินงาน		
1) คณะกรรมการขาดความรู้ความสามารถใน การบริหารนางข้าว	9	22.5
2) ขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินงาน กิจกรรมของนางข้าว	4	10.0
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านความรู้ความสามารถ ของคณะกรรมการ		
1) คณะกรรมการขาดความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี	13	32.5
2) คณะกรรมการขาดประสบการณ์การทำบัญชี	12	30.0
3) ความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ	10	25.0
4) คณะกรรมการมีระดับการศึกษาต่ำ	4	10.0
5) ขาดความกระตือรือร้น	7	17.5
3. ปัญหาและอุปสรรคด้านความสัมพันธ์		
1) สมาชิกบางกลุ่มขาดความสัมพันธ์ ไม่เข้าใจ การทำงานของคณะกรรมการ	6	15.0
4. ปัญหาและอุปสรรคด้านความซื่อสัตย์		
1) สมาชิกไม่ส่งคืนข้าวตามกำหนด	5	12.5
2) คณะกรรมการไม่นำเรื่องปัญหาเข้าที่ประชุม	9	22.5
5. ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชุม		
1) สมาชิกไม่ให้ความสำคัญเรื่องประชุมและ ประเด็นของหัวข้อต่าง ๆ	10	25.0
2) การประชุมไม่ค่อยครบองค์ประชุม	9	22.5

ตารางที่ 20 (ต่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (นาง)	ร้อยละ
6. ปัญหาและอุปสรรคด้านพันธุ์ข้าวสำรอง		
1) การคืนข้าวสำรองไม่ได้ตามเป้าหมาย	6	15.0
2) ไม่ได้มีการคัดพันธุ์ข้าวเมื่อส่งคืนข้าว	19	47.5
3) ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าว	7	17.5
4) เกษตรกรไม่สามารถส่งคืนข้าวได้ จึงไม่มีพันธุ์ข้าวสำรอง	6	15.0
5) พันธุ์ข้าวปนกัน	20	50.0
6) พันธุ์ข้าวเก็บไว้นานแล้ว คุณภาพต่ำ	2	5.0
7. ปัญหาและอุปสรรคด้านการกู้ยืมข้าว		
1) สมาชิกไม่คืนข้าวตามเป้าหมายที่กำหนด	10	25.0
2) เกษตรกรผู้ที่กู้ยืมไม่สามารถส่งคืนข้าวได้ตามกำหนด	9	22.5
3) ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกร	2	5.0
8. ปัญหาและอุปสรรคด้านการคัดพันธุ์ข้าวคืน		
1) ไม่ได้มีการคัดพันธุ์ข้าว	19	47.5
2) พันธุ์ข้าวบางรายคุณภาพต่ำ	7	17.5
3) สมาชิกไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งคืนพันธุ์ข้าว	6	15.0
9. ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการบัญชี		
1) ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายไม่เป็นไปตามมาตรฐาน	13	32.5
2) คณะกรรมการขาดความรู้ด้านการจัดการบัญชี	13	32.5
3) ทำบัญชีไม่เรียบร้อย ไม่เป็นปัจจุบัน	10	25.0
4) ทำบัญชีไม่ถูกต้อง	7	17.5

ตารางที่ 20 (ต่อ) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (ฉาง)	ร้อยละ
10. ปัญหาและอุปสรรคด้านเงินทุนหมุนเวียน		
1) เงินทุนหมุนเวียนน้อย ไม่เพียงพอ	7	17.5
2) ขาดงบประมาณ	10	25.0
3) ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล จึงมีปัญหา ด้านเงินทุน	5	12.5

หมายเหตุ ฉางข้าวแต่ละกลุ่มมีปัญหามากกว่า 1 ข้อ

2.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการฉางข้าวประจำหมู่บ้าน

- 1) ด้านการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน ควรมีการจัดฝึกอบรมคณะกรรมการในด้านการบริหารงาน กฎระเบียบ และข้อบังคับในการดำเนินงาน ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ปรึกษา
- 2) ด้านความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ จัดอบรมคณะกรรมการบริหารฉางข้าวและเลือกสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่คณะกรรมการ
- 3) ด้านความสามัคคี ให้มีการประชุมในกลุ่มเพื่อเชื่อมความสามัคคี
- 4) ด้านความซื่อสัตย์ ควรกระตุ้นให้สมาชิกที่ซื่อสัตย์ คัดเลือกบุคคลที่ไว้วางใจได้เข้ามาบริหาร
- 5) ด้านการประชุม จัดระเบียบการประชุม เน้นประเด็นที่เกิดประโยชน์ชัดเจน ให้มีการประชุมตามฤดูกาล เช่น ฤดูกาลเก็บเกี่ยว
- 6) ด้านพันธุ์ข้าวสำรอง เน้นการคัดพันธุ์ข้าว จัดหาเมล็ดพันธุ์ดี ประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อสนับสนุนพันธุ์
- 7) ด้านการกู้ยืมข้าว ให้มีการทำหนังสือสัญญากู้ยืมและมีผู้ค้ำประกันคณะกรรมการ ควรพิจารณาใช้ค่วมาชำระคืนตามความจำเป็น
- 8) ด้านการคัดพันธุ์ข้าวคืน ประชุมชี้แจงให้มีการคัดพันธุ์ข้าว และตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและตรวจสอบ
- 9) ด้านการจัดทำบัญชี ควรมีการอบรมเรื่องการจัดทำบัญชี แนะนำการทำบัญชีจัดทำบัญชีใหม่ ควรมีฝึกอบรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรทำนา

10) ด้านเงินทุนหมุนเวียน จัดหาความช่วยเหลือด้านงบประมาณของหน่วยงานราชการ และกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนเงินทุน ควรตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบเร่งรัดหนี้สิน

2.3 ความสำเร็จของกลุ่มนางข้าว

2.3.1 กลุ่มนางข้าวประสบผลสำเร็จ เพราะ

- 1) ความสามารถในการบริหารงานของคณะกรรมการ
- 2) คณะกรรมการและสมาชิกมีความสามัคคีและซื่อสัตย์
- 3) ความสามัคคีของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน
- 4) เกษตรกรมีความซื่อสัตย์และสนับสนุนโครงการดี
- 5) สมาชิกมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือและสามัคคี

2.3.2 กลุ่มนางข้าวไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะ

- 1) คณะกรรมการไม่เข้มงวดในการตรวจสอบการคืนข้าว
- 2) เกิดโรคและแมลงระบาด ทำความเสียหายต่อไร่นา ไม่สามารถส่งคืนข้าวได้
- 3) เกษตรกรตั้งพันธุ้ข้าวคุณภาพต่ำส่งคืน เช่น การปลอมปนของพันธุ้

มีความชื้นสูง

2.4 แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ

- 1) ประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง เน้นให้ความสำคัญในการคั่นนินกิจกรรมนางข้าว
- 2) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ และองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) ขอสนับสนุนพันธุ้ข้าวที่ดี เพื่อแนะนำและบริการแก่สมาชิก
- 4) ขอรับคำแนะนำ ปรีกษาเรื่องการคัดพันธุ้ข้าวคืน และการจัดทำบัญชีจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง